

Laisvės VARPAS

LIETUVIŲ LAIKRASTIS

Nr. 5 (8)

Ljubekas, 1946 m. kovo 19 d.

II metai

Britu karinės valdžios pranesimas

Britu Karinė Valdžia sudaro nauja organizacija, kuri apims visu Pabaltijo tautiniu komitetu ir Pabaltijo Raudonųjų Kryžių veikla. Bus leista veikti tik tiems komitetams ir organizacijoms, kurios atitiks naujai sudaromos organizacijos reikalavimus. Visi esantieji Pabaltijo valstybių

komitetai, neatsizvelgiant į jų rūši, privalo kauptis ir kompetetingus Karinės Valdžios organams, kad patirtu, kokiu būdu jie gali būti įjungti į nauja organizacija.

Visi veikiantieji komitetai, kurie nepaisys šio parėdymo, bus paskelbti nelegalūs ir privalės tuoj likviduotis.

Naujos darbo gaires

Iki šiol angli zonoje egzistavo Lietuvių Komitetai britu okupacinės valdžios potvarkiu netolimioje ateityje turės persiorganizuoti į Pabalties Tautų Labdaros ir Darbo Organizaciją (Baltic Welfare and Employment Organisation). Numatoma paskirti po du rysių pareigūnų iš kiekvienos Pabalties tautos prie Kontrolinės Komisijos angli zonoje, po viena rysių pareigūnų prie korpuso stabu, ir po viena prie paskiru (R) Mil.Gov.Det. Prie UNRRA team'u numatoma sudaryti specialias Pabalties tautų komisijas būtent: labdaros ir salpos, registracijos ir apyvendinimo, aprūpinimo, sveikatos ir sanitarijos, viešojo saugumo, juridine, svietimo ir darbo komisijas. Šios komisijos savo patarimais talkininkautu ir minetu paskiru tautų rysių pareigūnų darbu.

Sulyginant su ligioline mūsų teisine padėtimi, šis pertvarkymas yra stambus žingsnis į priekį. Mes turime prisiminti, kad nei vienas Lietuvių Komitetas de jure nebūvo pripažintas, tačiau jų egzistavimas visur mielai toleruojamas. Praktikoje administraciniam organams buvo žymiai patogiau, sprendžiant įvairius klausimus, santykiuoti su žmonėmis, atstovaujantais visa lietuvių bendruomene vienoje kurioje vietoje, korpuso ribose, ar visoje angli zonoje, o ne su paskiromis tautinėmis ar misriomis stovyklomis, kuriu yra gana apstu. Taigi komitetu egzistencija visur buvo laikoma įvykusiu faktu ir visur su jais mielai bendradarbiaujama.

Dabar šioji netikra teisiniu poziciju būklė baigta. Vietoje de jure neegzistavusių komitetu isteigiami pilnateisiu rysių pareigūnų postai. Tie pareigūnai visu svoriu galės atstovauti savo tautiecių reikalus britu karinės valdžios ir UNRRA istaigose. Paasia administracinė struktūra britai praktikuoja santykiuose su visu kitu tautu išvietintais asmenimis, pav.: prancuzais, belgais, lenkais ir pan.

Taciau tenka girdėti, kad kai kur tos zinios

isgardino ir is dalies demoralizavo lietuvių bendruomene. Tas vyko dėlto, kad tas vietoves pasiekė minėtu informacija tik nuotrupos, pav., vien tiktai, kad komitetai uždaremi, o kas toliau numatoma, buvo nutyleta. Pabrėžiame, kad baimintis dėl mūsų padėties nėra jokio realaus pagrindo, nes, kaip minėta, tas perorganizavimas ne tik kad nepablogina mūsų būkles, bet žymiai ja pagerina.

Esama taciau ir blogos valios žmonių, kurie dabartine padėti ir sia kai kur visucmerės tarpe susidariusia klaidinga nuomone samoningai nori isnaudoti savo egoistiniam tikslams realizuoti. Jie dar daugiau iskraipo lietuvių visuomenės patekusias klaidingas zinias, stengdamiesi tuomi palauzti pasitikejima lietuvių bendruomenės rinktais pareigūnais, ir nesidrovėdami tuos savo siekimus pareksti netgi britu karinės valdžios ar UNRRA pareigūnams. Jie, zinoma, nezino ar nenori zinoti, kad iki galutinio persitvarkymo komitetai ir kitos institucijos veikia visoje plotmėje, ir dažnai „naryviai“ nustemba, kai jiems tenka efektyviai tai pajusti. Tokius žmones, taciau, pirmoje eilėje pati lietuvių bendruomenė turėtu be atodairis boikotuoti. Sunku, tur būt, ir isivaizduoti didesne zala uz ta, kuria tie žmonės daro visos lietuvių bendruomenės geram vardui ir mūsų bendru siekimu igyvendinimui tokiu savo elgesiu.

PR. ZUNDE

JAV susirūpino

Persijos pasuntinys Vasingtone iki pereito sekmačienio dar nesulauke is savo vyriausybes præsimo prasytu Persijos klusmo itraukti į Pasaulio Saugumo Tarybos cionovarkę. JAV uzsiertiu reikalu ministerija pranese, jei laiku nebus gautas tikis is Persijos pranemas, JAV vyiausybe pati si klausina pateiks anti svarsyti kovo 25 d. susirenkanciai Pasaulio Saugumo Tarybai.

TAUTA ISTRĖMIME

Keli simtai metu pries Kristaus gimima Atėnu miesto respublika pries tuos savo piliecius, kurie buvo didziai pavojingi jos saugumui, galėjo griebtis vadinamo ostrakizmo, tai yra istrėmimo tam tikram laikui uz respublikos sienu. Anais laikais tai buvo viena sunkiausiu bausmiu, kuri tegalėjo būti pavartota viena karta per metus ir tik visuotinio piliecių susirinkimo sprendimu. Istremtasis nenustodavo teisiu i savo turta ir jam buvo teikiama Atėnu istatymu globa. Taigi, pries daugiau kaip 2000 metu Atėnu demokratijoje buvo tremiami tiktai sunkiai savo krastui nusikalte žmonės, bet ir jiems bausmė buvo vykdoma, kaip matome, žmoniskai, tokiu būdu, kad nebūtu sunaikinta ju egzistencija.

Siandien, kada visai eilei Europos valstybiu yra primesta santvarka, kuria kai kas mėgina vadinti „progresyvine demokratija“, istrėmime yra desimtyms milijonu žmonių, ju tarpe keli simtai tūkstanciu lietuviu. Dalis tu mūsų tautiecių yra deportuota ne tik is savo tėvu žemes, bet ir is viso is Europos i priverstinuju darbu stovyklas pries Ledinuotojo vandenyno ar ties Kinijos siena. Juos paėmė is namu slapcia, nakti pagal moksliskai paruosta plana, tikra žmonių medzioklės plana; paėmė ne uz tai, kad jie būtu pavcjngi savo valstybės — Lietuvos Valstybės — saugumui ar siaip Lietuvai nusikalte, bet todėl, kad jie buvo dori savo krasto pilieciai.

Kita žymi mūsų tautos dalis, atsidūrus istrėmime, buvo priversta apleisti savo krasta ir ieskti prieglaudos angli ir amerikiecių uzimtose srityse, nes tik tuo būdu galėjo isvengti deportavimo ar kitos staigesnės rūsies mirties. Tie pabėgėliai negali grizti Lietuvos iki ji nėra laisva ir paciu lietuviu valdoma. Jie negali grizti ne todėl, kad būtu piktdariai, bet kaip tik delto, kad yra istikimi Dievo ir savo krasto istatymams. O tokia istikimybė siandien kai kieno laikoma baustina, kaip baustina yra laikoma ir paprasta — neprogresyvine logika, pagal kuria okupantas palieka okupantu, nors ir kazi kokiu obalsiu vardan jis okupacija vykdytu ir teise lauzytu. Ta pacia legika eidama, Europa priesinosi hitlerininkams, kurie lauzė sutartis ir pavergdavo laisvas tautas taip pat kazkokio teisingumo ir kazkokios pazangos vardan. Ir dėl tos pacios logikos hitlerininku Reichas siandien guli griuvėsiuose.

Padėtis kuricje yra lietuviu tauta dabar yra juoda, kruvina dėmė žmonijos sazinėje ir

garbėje. Ta aplinkybė, kad mūsų byla dažnai yra apsupta tylos, to dalyko nepakeičia, bet ji irodo, — kad Lietuvos ir lietuvių likimas yra gėdinga dėmė.

Lietuvių tremtinių kelias yra sunkus ir gal būt, ilgas. Sitame vargo, bado ir asaru kelyje mes vis dažniau sutinkame kitų tautų žmones, kuriems tikrai sugrizusi taika ir ramumas bei darbas. Situo keliu eidami, mes galime ateiti ir krastus, kurie vėl yra nepriklausomi, kurių prezidentai ar karaliai užsienio yra pripazistami, kurių ministeriai ir delegatai vaziuoja ir tarptautines konferencijas. Tuo keliu mums neretai teks praeiti vakare pro apsviestus svetimus langus, uz kuriu matysime kokia seima, susirinkusia savo bute prie savo lempos taip, kaip mes esame sėdėję tyliais ziemos vakarais mūsų namuose, prie mūsų lempu, mūsų Lietuvoje. Ir mūsų sirdi gali apimti liūdesio bei kartumo jausmas. Tas jausmas turi apimti mūsų sirdi, nes žmogaus sirdies kentėjimui yra ribos, o tos ribos lietuviams jau senai peržentos.

Vieno taciau jausmo niekadosis neturi būti mūsų sirdyje: kad mes esame kuo nors menkesni, maziau garbingi uz tuos, kurie turi savo imperatorius ar prezidentus, savo namus ir savo gyvenima. Mes turime teise pakelta galva žiūrėti tiesiai ir akis kiekvienam, kuris grizta is San Francisko, kur mūsų nebuvo, ar kurs vaziuoja i kita konferencija, kur mūsų nebus. Mes galime eiti pakelta galva, nes mūsų garbė — valstybinė, tautinė, asmeninė — nesutepta. Tame, kas ivyko Europoje, kas istiko Lietuva, kas tebevyksta Europoje, toje bangoje neteisėtumo, melo, cinizmo ir nezmoniskumo, kuri gresia paskandinti Europa su jos doros savokomis ir paskutinėmis sveiko proto liekanomis, — yra daug kieno kaltės, bet nėra nei Lietuvos Valstybės, nei lietuviu tautos kaltės. Ir kiekvienas mūsų tremtinys turėjo apleisti savo krasta bei savo namus dėl to, kad yra garbingas pilietis ir europietis, o tokiems „progresyvinėje demokratijoje“ nėra vietos nei gyvenimo.

Taciau ateis laikas, kada mes vėl turėsime savo vieta ir savo gyvenima!

1935 m. rudenį, kai Klaipėdos rinkimu isvakarė Hitleris pasakė kalba, kurioje brutaliskai puolė Lietuva, anuo metu vienintėle valstybe, kuri driso priesintis nacionalsocialistu ir is viso vokieciu ekspansijai, Lietuvos delegatas Tautu Sajungoje, kreipdamasis i visa civilizota pasauli, atrėmė to barbaro pramanytus kaltinimus ir savo kalba uzbaigė pareiksdamas, jog „Lietuvos garbė yra nepaliesta!“

Taip yra ir siandien. O Hitleris guli po Berlyno griuvėsiais.

STASYS LOZORAITIS

Vasario 16 dienos minėjimai

Ispūdingai Vasario 16 paminėta Detmolde. Kalbas pasakė doc. Cepas ir prof. Kriksciūnas. Buvo vaiciantas Krėvės „Sarūnas“. Sventės programa suruostam koncerte programa atliko: E. Kardelenė, A. Binkeviciūtė, S. Nasvytytė, E. Ciurlytė, V. Adamaviciūtė, I. Nauragis, O. Nauragienė ir kiti.

Vasario 16 dienos programa Braunsveigo lietuviu stovyklose lankėsi angliu sveiciu. Kcmieteto pirm. J. Svedas skaitė paskaita „Kelias i laisve“. Atlikta turtinga meninė programa.

Iskilmingai Lietuvos Nepriklausomybė minėta Meerbecke. Kartu surergetas ir Dr. Basanaviciaus 19 metu mirties sukaktuviu minėjimas. Cia Vasario 16 diena buvo atidaryta Pabaltijo stovyklos paroda. Atidarymo iskilmėse dalyvavo: Brig.Gen. King, UNRRA vadovas gen. Grand ir kiti. Meerbecke stovykla stiprėja ypac kultūrinė plotmė. Siame darbe nuosirdzios paramos sulauke is UNRRA direktoriaus Georg Desmeat.

Ruzveltienė aplankė pabaltijiecius Berlyne

JAV delegatės UNO Eleonos Ruzveltienės apsilankymas Berlyne sukėlė tiek berlynieciu, tiek isvietintu asmenu susidomėjima. Tuo labiau, kad jau is anksto buvo zinoma, jog Ruzveltienė lankys ir isvietintu asmenu stovyklas. Ar aplankys ir UNRRA laikoma Jungtiniu Tautu stovykla Berlyne? Ar susidarys kontaktas su cionyksciais pabaltijieciais? Tai klausimai, kurie elektrizavo tomis dienomis ir valandomis mūsųsiki saujelės nuotaias. Deja, ne visi is anksto zinijo kada viesnia lankysis.

„Visi buvo uz jūsų reikala.“

Ruzveltienė i Berlyna atvyko vasario 15 d. lėktuvu. Konferencijos darbai Londone ir varginanti kelionė neistengė nuveikti jos ryztin-gumo. Tad, nors kiek suvargusi, vis delto, aplink save, kur tik zengia skleidzia nuotaias ir energija. Idomu, kad jos apsilankymas sulaukė simpatiju visu tautybiu sluoksniuose, nors jos ginama politika kartais ir nevienam nepatinka. Tai tipiska amerikietė, taciau kartu ir tipiska tarptautinio masto humanistė.

Jos apsilankymas UNRRA stovykloje Berlyne truko trumpai. Tai ivyko vasario 15 dien. po pietu. Zymioji viesnia apžiūrėjo kai kuriuos stovyklos irengimus ir kalbėjosi su keliais stovyklos gyventojais.

UNRRA stovykloje tuo metu buvusiu pabaltijieciu vardu kelios atstovės pasveikino Ruzveltienę ir padėjojuz uz pastangas padėti pabaltieciais ir ypac DP remiant UNO konferencijoje.

— Tai ne mano vienos nuopelnas, visi buvo uz jūsų reikalus! — draugiskai atsakė Ruzveltienė.

„Jūs patys nieko neturite, o duodate.“

Pabaltietės moterys greitomis Ruzveltienei iteikė kuklia dovanėlė-tautinio rasto pirstines. Ruzveltienė si kukli dovanėlė, matyt, padarė gilaus ispūdzio. Nuosirdziu balsu ji pasakė: — Jūs patys nieko neturite, o duodate!

Kai kurios pabaltietės buvo apsvilkusio tautiniais drabuziais (reta gi kuri is ju tokiu drabuziu neturi). Ruzveltienė susidomėjusi pažiūrėjo i tuos drabuzius ir pareiskė, kad tai esa grazu.

„Vokieciai turi pakeisti savo nusistatyma“

Ruzveltienė apžiūrėjo Berlyno miesto griuvėsius ir turėjo progos susitikti taip pat su ivairiais gyventoju sluoksniais. Pasiklojime su spaudos atstovais ji pareiskė, kad nors

Berlyne esa daug suvargusių žmonių, taciau bendras ispūdis neesas toks blogas, kaip vaizdas tuose kadaise vokieciu okupuotuose krastuose, kuriuose Ruzveltienė teko lankytis.

Ruzveltienė gera ispūdi paliko vokieciu gyventoju nuotaias susmukimas. Susidaro vaizdas, kad vokieciai yra neteike iniciatyvos ir gyvena lyg betiksli gyvenima. Visu pirma, esa, reikia, kad pasikeistu pagrindinis vokieciu nusistatymas. Ruzveltienė cia, matyt, turi galvoje giliai isispraudusias vokieciu ydas: neapykanta pries kitas tautas, militarizma ir kita. Didziausias uzdaviny, be to, esas, parauklėti jaunima.

Vasario 16 diena Ruzveltienė isvyko is Berlyno. Jos apsilankymas cia paliko sviesu atminima.

VIKT. GIRLANDA.

Berlynas, 1946. II. 12.

Dėl zuvusiu Berlyne lietuviu

Is Berlyno esu praneses, kad per kovas Berlyne zuvo 27 lietuviai. Tai netikslu. Turėjo būti ne 27, bet 14. Latviu zuvo 27.

Suinteresuotiems, be abejo, bus idomu zinoti adresas istaigos, kuri sitais reikalais rūpinasi ir i kuria galima kreiptis, prasant informaciju apie zuvusius ar dingusius saviskius.

Adresas sis: Zentralnachweisamt für Kriegsverluste und Kriegergräber in Berlin-Charlottenburg 2, Hardenbergstr. 10.

Toji istaiga yra sajungininku kontrolės tarybos zinioje, ir tjria Jungtiniu Tautu, taigi ir lietuviu, zuvusiuju likima.

Neseniai paskelbtais duomenimis, istaiga Berlyne identifikavo (be zuvusiu rusu) 3790 keturiolikos tautu zuvusiu, arba nuo suzeidimo mirusiu ir cia palaidotu asmenybiu. Tarpe ju minima 1543 prancūzai, 734 olandai, 442 belgai, 282 lenkai, 262 anglai, 218 amerikieciu, 160 italu, 52 vengrai, 27 latviai, 26 bulgarai, 23 ispanai, 14 lietuviu, 4 sveicarai ir 3 liuksemburgieciai. Dar rasta keletas simtu svetimsaliu, kuriu lavonu tautybė ir asmenybė neisaiskinta.

Spejama, kad zuvusiuju tarpe bus dalis prievarta mobilizuotuju. Minimi duomenys liecia tik Berlyno ir Brandenburgo sriti. Keno saviskiai karo pabaigos dienomis buvo teje apygardoje, gali kreiptis i minėta istaiga ir prasyti informaciju, nurodant smulkiai paieskomojo asmens zinias ir dingimo aplinkybes.

VIKT. GIRLANDA.

liaudies parodoj. Atsiveikindamas generolas pareiskė: „As dabar zinau, kas yra lietuviai“.

Vasario 17 diena Sievershuetene buvo is kilmingas aktas ir koncertas Lietuvos Nepriklausomybes Sventei paminėti. Koncerto programa atiko Segebergo lietuviai menininkai.

Is Braunsveigo lietuviu veiklos

Braunsveigo DP tautu meniniu pajėgu grupė, karinės valuzios atstovo maj. Wilseno ir arglu Raudonojo Kryziaus remiama, buvo suruosusi meno ir liaudies dirbiniu paroda, trukusia nuo vasario 28 dienos iki kovo 3. Salia kito juje dalyvavo ir lietuviai. Parodos atidarymo ir uzarymo metu tautiniu soku pasoko ir padainavo lietuviu gimnazijos mokiniai, kuriems teko pirmoji vieta uz pasirodymus. Is 25 auksiniu atzymėjimo zenklu penkis gavo lietuviai. 7 antrosios vietos paskirtos irgi lietuviams. Ypac atkreiptas dėmesys i P. Dorenciaus lietuviskas audimo stakles.

Kovo pradžioj Braunsveige lankėsi Mikulskio ansamblis, kaip arglu kariuomenės kviestasis sveicias. Koncertu surengta lietuviams ir kitoms tautoms.

V. J.

GININĖMS IR PAZISTAMIEMS PRANESAMA

jog s. m. sausio 31 d. Liubeko Artiferie-Kaserne stovykloje staiga mirė Vladas Tamosevicius. Velionis buvo gimes 1902 metais kovo mėn. 10 d. Lietuvoje, besiversdamas kalvio amatu, gyveno Siauliuose.

Lietuvos upių laivyno likimas

Ne tik jūros, bet ir vidaus laivinkystė kiekvienai valstybei yra labai svarbus dalykas. Mat, vardens kelias yra pati patogiausia ir pigiausia transporto priemonė. Todėl suprantama, kad dėl visos kultūringos valstybės stengiasi kiek galint daugiau išplėsti savo vandens kelius: sutvarkyti upes, pritaikyti jas vidaus laivinkystei, iskasti kanalus, jungiančius upes. Upių tvarkymui, kanalų ir sliezių statybai Vakarų Europoje nesigailėta nei darbo, nei lėšų. Nepaprastai gerai vidaus vandens keliai buvo sutvarkyti Vokietijoje, kur is vieno valstybės kampo upėmis ir kanalais buvo lengvai galima pasiekti kita. Pav., is Hamburgo vidaus vandenimis galima pasiekti Tilzės, is Liubeko — Breslau, is Svinemündės — Würzburga ir pan. Berlynas vidaus vandenimis pasiekiamas is visu Vokietijos kampu. Kaip vokiečiai buvo susirūpinę vidaus vandens kelių išplėtimu, galima spresti jau is to fakto, kad, norėdami įjungti Isrutį, Rytprūsijos, is visa vandens kelių sistema, jie padėjo nepaprastai daug darbo ir lėšų. Laivinkystei buves visai netinkamas Prėgliaus aukštupis — 40 km liri ja nuo Vėlūvos iki Isrucio — pastacius net 6 didžiules sliezes ir iskasus keleta kanalu, buvo pritaikytas laivinkystei ir pasiekta, ko norėta: Isrutis virto gana reiksmingu vidaus uestu. Panasiai vidaus vandens keliai yra išplėsti Prancūzijoje, Svedijoje, Belgijoje, nebekalbant jau apie Olandija, kur kanalas tyso greta kanalo.

LIETUVOS VANDENS KELIAI IR UPIŲ LAIVYNAS

Lietuva savo vidaus vandens keliais pasigirti negalėjo. Laivinkystei Lietuvoje tebuvo tinkamos tik dvi upės: Nemunas nuo Kauno zemyr ir Nevėzis nuo Raudondvario iki Babtu. Norint kitas Lietuvos upes pritaikyti laivinkystei, būtu reikėję idėti labai daug darbo ir lėšų. Per daug trumpas buvo mūsų nepriklausomo gyvenimo laikotarpis ir per daug turėjome kitu dar skubesniu reikalu, kad si klausima būtų spėję pajudinti. Taciau ateityje vis delto turėsim susirūpinti ir pasiekti to, kad mūsų garlaiviai ir baidokai galėtu is Klaipėdos nuplaukti bent iki Vilniaus, Alytaus, Ukmergės, Panevėžio, Ariogalos.

Nors Lietuva ir neturėjo plataus vidaus vandens kelių tinklo, vis delto mūsų vidaus laivynas nebuvo toks jau visai mazas. 1940 m. Lietuva turėjo 21 garlaivį, 9 motorlaivius ir 47 baidokus. Ir sis mūsų laivynas ūkiniam krasto gyvenime vaidino labai reikšminga vaidmenį. Kokia istikruju didelė vidaus laivinkystės reiksmė ivairiu gaminiu ir prekiu transporte, galima spresti jau is to, kad, pav., vienas 600 tonu talpos baidokas gali paimti net 40 vagonu krovinii ir per trumpa laika pristatyti ji i norima vieta.

Iki 1940 m. sovietu atėjimo daugumas mūsų garlaivių ir baidoku buvo privaciu asmenu nuosavybė. Taciau mazdaug jau nuo 1936 m. Lietuvos vidaus laivinkystėje buvo pradėjusi reikstis nauja teigiama linkmė. Klaipėdoje isisteigusi zincmoji mūsų jūros laivinkystės bendrovė „Lietuvos Baltijos Lloydas“, kuris jau turėjo apie 8 jūros laivus, su lietuviska vėliava raiziusius visas artimesniasias jūras, stengėsi savo zinjon perimti ir vidaus laivinkystę. Paskutiniaus nepriklausomo gyvenimo metais jis jau buvo nupirkes ar isnuomojėes visa eile garlaivių ir baidoku. Be to, jis pastatė visa eile nauju, moderniu, geleziniu, dideliu baidoku. Tokie „Lietuvos Baltijos Lloyd“ pastatyti baidokai, kaip „Dziugė“, „Aukšė“, „Pajauta“, „Irvė“, „Kantė“ buvo tikras mūsų vidaus laivyno pasididziavimas.

LIETUVOS VIDAUS LAIVYNAS OKUPACIJŲ METAIS

Atėję sovietai tuojau visa Lietuvos laivyna nacionalizavo ir ji administruoti pavedė naujai isteigtai Nemuno laivinkystės valdybai, kuri tiesioginiai priklausė TSRS upių laudies komisariatui. Tuo būdu visi mūsų garlaiviai ir baidokai atsidurė tiesioginėje Maskvos priklausomybėje. Istikruju mūsų laivynui prasidėjo sunkios dienos, jis buvo pradėtas blaskyti ir siuntinėti ir teliau uz Lietuvos ribų. Pav., 1941 m. pavasari kai kurie mūsų garlaiviai buvo pasiusti net uz Gardino ir Gudijos balas, kur, berods, vienas ir liko. I aimei, kiti spėjo iki vandens nusekimo upėse grizti namo.

1941 m. atėję vokieciai perėmė ta Nemuno laivinkystės valdyba ir pavertė ja Nemuno laivinkystės bendrove (Memel Binnenschiffahrts GmbH.), kurios svarbiausiais akcininkais pasidarė aukstieji general komisariato ponai. Nei vienas garlaivis, nei baidokas nebuvo grizintas ju pirmykstems savininkams. Be to, isiac mūsų laivus labai godziai pradėjo ziūrėti kai kurie Tilzės naciai ir vienas kitas mūsų repatriantas-siprcius. Didžiulės Tilzės laivinkystės firmos savininkas Paui Preugschat ivairicmis kombinacijomis per general komisariata pasisavino viena geriausiu mūsų garlaivių „Planeta“. „Perkrikstijes“ ji i „Preußen“, prisijungė prie savo laivyno. Sis mūsų garlaivis 1943 ir 1944 m. veziojo keleivius Tilzės-Smalininku ir Tilzės-Rumnės linijose. „Planetos“ netekimas buvo pirmoji mūsų vidaus laivyno auka, po kurios sekė kitos. Sis mūsų garlaivis kartu su beveik visais kitais Preugschat Sarg laivais 1945 m. pavasari liko Piluvoje (Pillau). I Nemuno laivinkystės buve istoje tarnauti kai kurie repatriantai-siprciai pasijuto jau tu baidoku savininkais ir buvo nuplėse ju lietuviskus vardus.

1944 m. vasara sovietams artėjant prie Kauno, vokieciai visa ta Nemuno laivinkystės bve evakuavo Karaliauciu. Visiems garlaiviams ir baidokams taip pat buvo isakyta plaukti, neplaukiantieji būsia susprogdinti vietoje. Kad igulos nesilaskytu, ant daugumo garlaivių buvo pastatytos vokieciu kariu sargybos. Tokiu būdu vises mūsų vidaus laivynas atsidurė Rytprūsijoje ir ten dirbo, vienas kitas mūsų laivus iki 1944 m. spalio mėn. dar nuplaukdavo i Jurbarka. Per tas keliones ne karta mūsų laivus apsaudė sovietu lėktuvai, bet ypatingos zalos nepadarė. Is zmoniu zuvo tiktai „Palangos“ kapitonas Virakas. Be to, 1944 m. rugpiucio 30 d. per didiji Karaliauciaus bombardavima buvo visiskai sudegintas tvirtas mūsų motorlaivis „Neris“, stovėjęs kanale miesto viduryje.

LIUDNAS MUSU VIDAUS LAIVYNO LIKIMAS

1945 m. ziemos sovietu ofenzyva lietuviska laivyna uzklupo gerokai issklaidyta ir isalusi Rytprūsijoje, tik vienas kitas vienetas buvo isplaukes teliau i Vakarus. Del upių ir kanalu isalimo daugumas mūsų garlaivių negalėjo pajudėti is vietos. Tik visai mazai lietuviskojo laivyno grupei po ilgus ir nuotykingos kelionės pavkyo pasiekti Vakarines zonas.

Is mūsų garlaivių: du nedideli garlaiviukai liko Vilniuje, kurie palaikė susisiekiama tarp Vilniaus ir Verkiu. Didelio remonto reikalaves garlaivis „Matildė“ liko Jurbarko. „Liūtas“, „Venera“, „Aksena“, „Nemunas“, „Svyturys“, „Kestutis“ liko Karaliauciuje. „Palanga“ ir „Vilkija“ buvo artilerijos sviediniu pataikyti pakeliui per ledus is Karaliauciaus i Piluva ir,

atrodo, kad jie abu tamė kanale paskendo. „Lietuva“, „Rambynas“ ir „Vytiš“ is Peyzos atplaukė i Piluva ir ten liko. „Ekspresas“, „Vaidila“ ir valdiskasis „Vilnius“, ziemavoje Dancige, 1945 m. kovo mėn. bandė plaukti i Vakarus, bet sovietams užėmus Pomeranija, pakrasciu kelias buvo uzkirstas teliko tik vier as kelias — viduriu jūros-fahrwateriu, bet dėl neramios jūros igulos nerizikavo plaukti ir sie trys mūsų garlaiviai yra paskandinti Helloj. „Karys“ buvo Küstrine, o „Jėga“ — Uscbe, tarp Berlyno ir Bydgoscio (Brombergo), atrodo, kad jie ten ir pasiliko. Tiktai „Balanda“ ir „Lithuania“ laimingai atliko kelione jūra i Vakarus. „Lithuania“ ypac padarė drasu zygi, plaukdama viduriu jūros ir uzsukdama i Bornholm sala.

Is mūsų motorlaivių: „Birstonas“, „Vilkas“, „Bebras“, „Linksmutė“ ir „Merkys“ (pastarasis paimtas Karaliauciaus Wasserschutzpolizei) liko Karaliauciuje. „Zemaitis“, per ledus prasi-muses i Piluva, is ten isplaukė i Vakarus 1945 m. balandzio mėn, bet tolimesnis ju likimas iki siclei nezinomas. Is motorlaivių tiktai „Udra“ ir „Lapė“, taip pat po labai nuotykingos kelionės, pasiekė Vakarus.

Mūsų baidokai: „Albatrosas“, „Ausra“, „Arūnas“, „Aras“, „Asta“, „Barga“, „Erdmė“, „Irvė“, „Jotulė“, „Jurbarkas“, „Jūra“, „Kantė“, „Klaipėda“, „Ladzora“, „Naudė“, „Nevėzis“, „Panemunė“, „Pasaltonis“, „Laimė I“, „Ramutė“, „Saltuona“, „Ugnė“, „Vanga“, „Viltis“, „Vaiguva“, „Vairė“, „Udinė“ ir „Viktorija“ pasiliko Karaliauciuje. „Dziugė“ liko Juodkrantėje, Kursiu Marėse, „Aukšė“ — Tepluvoje, „Kaunas“ ir „Aldona“ — Fischerbakkėje, netcli E'bingo, „Milda“ ir „Laimė II“ — Gr. Lindenau, tarp Tepluvos ir Karaliauciaus, „Lingė“ ir „Akmena“ — Rosenberge, Rytprūsijos, „Sargė“, „Neringa“ ir „Pavilkijys“ — Piluvėje, „Raudė“, „Mituva“ ir „Lėlytė“ — Dancige-Heubudėje, „Pajauta“ ir „Gintaras“ — Helloj, „Grazina“ — Dresdene. Is baidoku tik vienas „Rim-gaila“, buves Svinemündėje, pasiekė Vakarus.

Tai toks liūdnas mūsų vidaus laivyno likimas. Neaisku, kiek cia suminėtu vienetu sveiku pateko sovietams ir kiek ju vokieciai sunaikino. Apskritai, sis baisus karas visam mūsų laivynui buvo ypac nelaimingas. Per ji mes netekom ne tik viso tolicmis sunkicmis salygomis isigytojo jūros laivyno, bet jis palietė visa ir mūsų vidaus laivyna. Turėsim vėl viska pradėti kurti is pradziu. B. A.

UNO Saugumo Taryba susirinks New-Yorke

B. B. C. pranesa, kad UNO saugumo Tarybos posėdis, kurs būvo numatytas kovo 21 d. New-Yorke, ta diena neivyks dėl susisėkimo sunkumu. Spėjama, Tarybos nariai susirinks posėdziui ne anksiau, kaip kovo 25—26 d. Tas Saugumo Tarybos posėdis zada būti labai idomus ir audringas, nes manoma, kad jame gali būti vėl iskteli Persijos klausimas, Franco režimo Ispanijoje klausimas, be to, zadanti ir Kinija su savo vargais kreiptis i ta svarbiausiaja UNO organa.

— 130 vokieciu mokslininku ir techniku JAV itraukti i kariniu tyrinėjimu darba, — pareiskė karo ministeris R. Patterson.

— SSSR uostai Leningradas, Odesa ir Novorosijskas atstatyti ir i juos gali iplaukti viso pasaulio laivai.

USA karo laivyno kelionė į Europą?

B.B.C. pranešimu, „New York Herald Tribune“ atspausdino labai reikšmingą žinios Amerikos publicisto Walter Lipmann, kuris savo laiku buvo prezidento Roosevelt patarėju, straipsnį. Lipmannas sako, kad USA karo laivynas pakeliautų po pasaulį. To idomos projekto autorius pažymi, kad USA laivynas gerai pažįsta tik Pacifiko uostus. Būtu, jo manymu, labai naudinga, kad tad laivynas taipgi atlankytų ir susipažintų su kitais pasaulio uostais. Lipmannas išvardina, kokius, būtent, uostus pravartu būtų USA laivynui aplankyti. Tarp tu uostu randame: Dakara, Malta, Gibraltara, Marseli, Tulona, Triesta, Biserta ir Persu ilankos uostus. Autoriaus manymu, būtų labai naudinga, kad gyventojai tu krastu,

kuriuos aplankytų laivynas, galėtų jį pamatyti ir išitikinti apie USA karinį jūrų galingumą. Anot Lipmanno, toks santykių užmezgimas ne tik nepakenktų UNO, bet dargi prisidėtų prie tarptautinio bendradarbiavimo praplėtimo.

Tame pat straipsnyje autorius pareiškia, kad nuomonė, esa, USA kariuomenės demobilizacija silpninanti Amerikos karinę jėgą, yra klaidinga. Ta jėga reikia vertinti ne pagal skaičių po ginklu stovinciu kareiviu bet pagal laivyno, aviacijos ir sausumos kariuomenės. USA laivyno kelionė būtų kaip tik sujungtus galimumus Amerikos susiinteresavimo Europa israiska ir turėtų neabejotinos naudos abiem kontinentams.

Raginama susaukti „Triju Didziuju“ pasitarimas

B.B.C. pranešimu, pastaruoju laiku, rysium su labai itempta tarptautine politine padėtimi, vis dažniau pasigirsta balsu, nurodanciu reikalinguma susaukti „Triju didziuju“, t. y. prezidento Trumano, generalissimo Stalino ir min. pirmininko Attlee konferencija. USA senatorius Tom Conally kovo 12 d. Vasingtone pareiškė, kad bendradarbiavimas UNO ir tiesioginis, asmeniskas, pasikalbėjimas tarp Trumano, Stalino ir Attlee yra garantija taikai. Pagal Tom Conally, taika bus islaikyta tol, kol SSSR, Anglija ir USA lojaliai tesės savo isipareigavimus UNO atzvilgiu ir neatidėliojant reaguos ir nusalins pasireiskiancius nuomonių skirtumus. Jo manymu, susitarimo ir bendra-

darbiavimo sunkumai su Rusija yra labai dideli, bet ne nenugalimi. Tuos sunkumus, kaip tik galėtu pasalinti susirinke „Trys didieji“, arba „Penki didieji“, t. y. be Trumano, Stalino ir Attlee, taipgi Prancūzijos ir Kinijos atstovai, tiesioginiuose nuosirdziuose pasitarimuose. Pasaiai, pries keleta dienu pasisakė ir zircmas britu dienrastis „The Times“.

Kovo 15 diena „Daily Mail“ pasisakė uz „triju“ konferencija. Bet kartu pazymėjo, kad jeigu „Triju“ susitarimas reikstu „nauja Miunchena“, t. y. kapituliacija Maskvos atzvilgiu, tuomet toks susitikimas neturėtu jokios prasmės ir neprisidėtu prie taikos issaugojimo.

Lietuviai Italijoje

Lietuviu Italijoj siuo metu yra apie 600, bet tai tik apytikris skaičius, nes tiksli statistika sudaryti sunku. Visus lietuvius Italijoj jungia draugija LITHUANIA, kuriai pirmininkauja kun. dr. Viktoras Pavalkis. Lietuviu selpimu rūpinasi Bendro Amerikos Lietuviu Fondo (BALF) Italijos skyrius, kurio pirmininku yra ministras prie Vatikano St. Girdvainis. Sis Salpos komitetas atidarė 30 lietuviu studentu bendrabuti Pizos mieste. Vyriausias visu Italijoje gyvenanciu lietuviu kapelionas yra vysk. Petras Pranciskus Būcys.

Romoje Lietuvos atstovybė veikia tik Vati-

kane, kur atstovu yra ministris St. Girdvainis. Ten pat gyvena ir buves Lietuvos uzs. reikalui min. St. Lozoraitis su seima.

LIETUVISKA RADIJO VALANDELE?

Dillingene leidziamas „Mūsų Kelias“ Nr. 6—7 raso, kad esa Wiesbadeno lietuviai, UNRRAI padedant, gave leidima tris kartus per savaitę po 15 minuciu naudotis Frankfurto prie Maino radijo stotimi lietuviskiems pranesimams. Liubeke bent iki siclei dar niekas sios lietuviskos valandėlės per Frankfurto a. M. radijo stoti nėra girdėjes.

Kai as grebiau lankoj siena . . .

Zinios is Tėvynės Vilniaus radijo pranesimai

— LTRS Mokslo Akademijos nariu visuotiniam susirinkime, susauktam vasario pabaigoj, skaityta visa eilė paskaitu. Apie Lietuvos energetika pranesė prof. Bieliukas. Akad. Balcikonis laikė paskaita „Lietuviu kalba ir zodynas“. Akademijos pirmininku perrinktas prof. Matulis. Be to, susirinkime dalyvavo: prof. Putinas-Mykolaitis, prof. Ivanauskas, prof. Grybauskas, prof. Dalinkevicius, prof. Minkevicius ir kiti.

— Klaipėdoj netrukus, esa, ims veikti operetė. I repertuara itraukti, tarp kitko, ir „Palangos Juzė“ „Juratė ir Kastytis“.

— Feljetonistė L. Janusytė paruosusi spaudai feljetonu rinkini. Valsūnienė ir Korsakienė parasė po apysaku knyga, kurios netrukus bus atspausdintos.

— Lietuvoj sukelta pavasario sėjai pasiruosimo akcija. Panevėzio aps. 53 punktai valo sėklai grūdus, o per 150 kalviu taiso ūkio padargus.

— I Mińska is Vilniaus biblioteku isvezi visi veikalai ir dokumentai, liecia Gudija.

— Kultūros Muziejuj Kaune vadovauja dim. pulk. Tarasena.

— 200 metu gimimo proga buv. gubernatoriui Lietuvoje gen. Kutuzovui pagerbti Vilniuj buvo suruosta parada. Be kitu dokumentu buvo issatyta ir kariniu zygiu schema: „Nuo Nemuno ligi Maskvos“ ir „Ir nuo Maskvos ligi Nemuno“.

— Vilniaus universiteto personalas karo invalidu ir ju seimu pasalpos reikalui paskyrė savo dvieju dienu uzdarbi, o studentai tam reikalui nutarė is savo stipendiju atiduoti po 2%.

— „Lietūkis“ pervirsijes juodo ir spalvoto metalo supirkimo plana. Si metalo lauza perdirbsia fabrikai.

— Prasidėjus misko medziaus paruosimo ir isvezimo sezonui, pasizymėje darbininkai spartuoliai būsia premijuojami druska, zibalu, tabaku ir muilu. Be to, misko darbininkai gauna papildoma maista.

— Vienas stambesniu u Vilniaus sporto klubu esas Saulys, turis savo sale, kurioje mankstinasi ir rungtyriauja ne tik saulieciai, bet ir gimnaziju jaunimas. Savo ciuozyklyje Saulys sia ziema rengsias ledo karnavala. Kitas dažnai minimas sporto klubas yra Zalciris.

— Vilniaus universiteto ekonomini fakulteta gruodzio pabaigoj baire 15 studentu, kurie gave diplomuoto ekonomisto varda. Daugelis ju jau esa paskirti dirbti i liaudies komisariatus.

— Ukmergėje veikia radijo mazgas, transliuojas ir savaja programa, skirta rinkiminei agitacijai. Radijo mazgas turis 1000 abonentu.

— Raseiniuose buve surengti prieslėktuvinio ir priescheminio parengimo kursai, kurie turėje 40 klausytoju. Siuos kursus baige, igytasias zinias stengsis toliau perduoti kitiems Raseiniu apskr. gyventojams.

— Vilniaus priemiesty Antakalnyje pagal architekto Pomerov projekta esas pastatytas didingas paminklas zuvusiems raudonarmieciams pagerbti.

Is Rendsburgo

Rendsburgo lietuviu stovykla-tokia paprasta, kukli ir nedidelė. Vos apie 150 zmoniu. Beveik vien seimos. Vadovauja stovyklai gyd. L. Stelmokas. Patalpos pakenciamos, maisto ir kito gaunama is UNRRA. Veikia soferiu kursai, einama dar teoretiskai. Yra dar ir anglu kalbos kursai. Vasario 16 dienos proga stovykloje buvo surengta piniginė rinkliava neturtingiems lietuviams paremti. Suaukota 3000 markiū. Stovykla vasario 24 diena aplankė Amerikos lietuvis dr. Koncius. Svecias susipažino su stovyklos gyvenimu ir kalbėjo apie ateiti lieciancius klausimus.

A. Kirkilionis.

J. SAKALAS

LINO ZIEDAS

Būk sveikas gyvas, lino žiedė!
Kurie gi vėjai čia atsviedė
Paliko maza grūda viena?
Kuriai pasizadėjęs aukai,
Kaip atsiskyrėlis tu augai?
Aplinkui akmeninė siena.
Tu nors stiebies aukštai, aukštai,
Uolas ir dangų tematai.

Kitur, toli, kaip jūru bangos,
Linu laukai žali ir bangūs
Linksmi tarp vasarojaus zaidžia...
Jie zydi skaitesni už dangų
Ir ziedas žiedui, ka tur brangu
Palinksmint ir paguost atskleidžia.
Kaip veidrodyj, ziedu tvane
Ziedai pamato ir save.

Ne, tu ne vienas: is tėvynės
Per klūtis tiesu kelia skynės
Tave lankyl malonus vėjas.
Jis sekė pasakas ir audė
Sapnus gražiausius; osė, gaudė,
I tavo kloni atskubėjęs:
Tėvu sodybas sapnavai,
Tėvynės oru kvėpavai.

Tu zydi ir sypsais. Kai tavo
Ateis diena skirtoji, savo
Palenksi galva, ir grūdėliai
Is jos lakteliu issiris
Ir vėjo nesami nuskrūdi,
Kur laukia jų kiti broleliai.
Tada visi jie bus drauge,
Kaip augo viename lauke.

1945. II. 14

JONAS NEVARDAUSKAS

VILTIS ILGESYJE

Kazkur taip noris iskeliauti,
Ir niekad, niekad jau negrizti.
Visi takeliai asarom nuplauti,
Ne man is sielvarto isbristi.

Juk cia ne tėviskė mieliausia;
Isvkstant motina nelydi,
Sugristant nė sesuo nekliausia:
— Kodėl sie žmonės nesa skausma didi.

I nežinia keliai mums rodo,
Palaukti saukia is sviesos alėje.
Gyvenimas toks pilkas nusibodo,
Kada pabaigsimė kentėje?

Ir eitumei kur nieks neranda...
Cia giminės nelauktu, neieskolu.
Jei negirdėciau laisvės gando,
Seniai siela jau tėviskėj nakvotu.

Visuotinas lietuviu tremtiniu suvaziavimas Hanau

Siu metu kovo men. 3 ir 4 dienomis Hanau ivyko visuotinas Vokietijoje esanciu lietuviu tremtiniu suvaziavimas. Nuo 1000 lietuviu vyko vienas atstovas. Viso suvaziavime dalyvavo 57 atstovai.

Suvaziavima sveikino zurnalistu sajungos Raudonojo Kryziaus, skautu ir kit. atstovai. Po to Lietuviu Sajungos pirmininkas prof. J. Kriksčius padarė atskaitini pranesima. Pranesimas buvo labai platus ir nuoseklus. Is jo aiskiai buvo matyti kokiomis sunkiomis salygomis buvo pradetas darbas po Vokietijos kapituliacijos ir kas trukde ta darba reikiamai isvystyti. Po LS pirmininko pranesimo pranesima padare VLIK'o atstovas apie VLIK'o veikla. Buvo pareiksta, kad VLIK'as jautia, kad tiek Lietuvoje, tiek cia istremime, jo saitai au placia visuomene nera pakankamai tamprūs. Tas buvo visai suprantama Lietuvoje, bet ir cia esama tam tikru kliuciu, dėl kuriu artimesnis bendravimas darosi labai keblus. Taciau neziurint to, VLIK'as ateity

noris tuos sartykius suintensyvinti ir savo moraline darbo baze turėti placioje lietuviu tremtiniu bendruomenės masėje.

Lietuvos Raudonojo Kryziaus vicepirmininkas padarė pranesima apie Raud. Kryziaus veikla salpos ir sveikatos srity. Apie darbo reikalus ir apie perspektyvas gauti darbo vokieciu ekonomėje sistemoje informavo dr. Karvelis.

Buvo svarstomas ir priimtas Lietuviu Tremtiniu Bendruomenės Statutas. Tuomi iki siol egzistavusi Lietuviu Sajunga panaikinama ir lietuviu tremtiniu bendruomenė tvarkoma savivaldybiuiais pagri. dais. I centrini Lietuviu Komiteta suvaziavimas isrinko p. p. Ziedoni, Sidaraviciu, Suziedeli, Konciu, Grigolaiti, Jasaiti, Ceici, Audena ir Vilkaiti. Suvaziavimas buvo baigtas pakilioje nuotaikoje ir suvaziavimo dalyviai bei naujai isrinktas komitetas issiskirste pilni pasiryziimo tolimesiam darbui.
PR. Z.

Is lietuviu inzinieriu suvaziavimo

Vasario 23—24 dienomis Wiurzburge ivykusio lietuviu inzinieriu suvaziavimo svarbesni nutarimai:

Reik'a suorganizuoti ir suburti visa technikos ir artimu specialybiu visuomene ir itraukti i bendra kurybos ir mokslo darba, ruosiantis Lietuvos atstatymo uzdaviniams.

Nei vienas inzinierius neprivalo toliau gyventi be kurybinio darbo, be savo mokslo studiju gilinimo ir be pazangos technikos moksle; jie turi dalytis vieni su kitais turimomis zinomis bei patyrimu, ruosdami ir isleisdami

technisko literaturos konspektus, vadovelius, mokslo veikalus ir inzinieriu profesijos zurnalus.

Inzinieriu pareiga turimas zinias ir praktiska patyrima perduoti lietuviu visuomenei, organizuojant specialistu-amatiniu kursu, steigiant amatu mokyklas, ir paruosiant specialios literaturos.

Reikia stengtis aprupinti darbu inzinierius ir technikos specialistus, tuo reikalu glaudziai bendradarbiaujant su tomis organizacijomis, kurios mus globoja ir vadovauja lietuviu visuomeneinei veiklai.

SIS BEITAS

POETAS J. ALEKSANDRAVICIUS J.A.V.

Poetas Kossu-Aleksandravicius, visa karo meta gyvenęs Prancūzijoje, neseniai su žmona atvyko į Jungtines Amerikos Valstybes.

IESKA J.A.V. GIMINIŲ IR PAZISTAMŲ

gali kreiptis į Lietuvos Generalini Konsulata New Yorke siuo adresu: Consulate General of Lithuania, 41 West 82-nd Street, New York.

MENO KOLEKTYVAS DETMOLDE

Detmolde gyvena buv. Kauno ir Vilniaus dramos teatru aktorai sudarė vadinamąjį Lietuviu Meno Kolektyva Detmolde. Siuo metu kolektyve dalyvauja sie aktoriai: A. Rūkas, J. Blekaitis, V. Valiukas, D. Kubertaviciute, M. Lemesyte, A. Dikinis, J. Maurukas ir kiti.

NAUJI LAIKRASCIAI

Detmolde leidziamas lietuviu vaiku laikrastis „Saulute“. Redaktorius ir leidzjas rasyt. A. Giedraitis. Laikrastis daro miela vaizda. Virseliai spalvoti kelicmis spalvcimis.

Atgaivintas Lietuvoje leistas „Skautu Aidai“. Leidziamas irgi Detmolde. Pirmajam numeriy ideta gan aktualios apie skautizma medziagos. Redaguoja redakcinė kolegija. Ypac dailūs virseliai.

„LITHUANIA“

Tokia antraste Hanau isleista Vasario 16 d. progai forma is apie Lietuva leidinelis anglu ka.ba. Leidinelis isleistas gerame p pieriuj, gais ai iliustruotas ir daro gan simpatiska vaizda. Leidineli redaguoa Alb. Tarulis.

100 „ZINIŲ BIULETENIU“

Kovo 15 diena Liubeko lietuviu stovykloms rotatorium spausdinamas „Ziniu Biuletenu“ isleido 100-taji numeris. „Ziniu Biuletenu“ leidziamas 4 kart per savaitę. Teikiamos radijo naujienos ir kitos aktualijos. „Ziniu Biuletenu“ tvarko jaunu laikrastininku kolektyvas Meesen stovykloje.

OLDENBURGE i. O.

jau atspausdintas lietuviskai-anglisko zodyno pirmas sasiuvintas. Is viso zodyna sudarys penki sasiuviniai.

ZUVO STUDENTŲ ST. GRICIUTĖ

Pereitais metais balandzio mėn. 1 d. Goslar/H. miesto gelezinkelio stoties bombardavim' metu zuvo medicinos fakulteto studentas Stasė Gričiūtė, 20 metu amziaus, gimusi Siauliuose.

Watenstedto ir apylinkiu lietuviai

I pietus nuo Braunschweigo, garsiuju H. Göring fabriku rajone, gyvena daugiau negu 1600 lietuviu. Watenstedto stovykloje — 370 lietuviu, Repnerio stovykloje — 390, kiti gi privaciai, pav., viename tik Lebenstede daugiau negu 600 asmenu. Lietuviai cia yra gerai susiorganizave. Jau nuo praėjusiu metu balandzio mėn. vidurio prie Mil.Govern. veikia Lietuviu atstovybė, vėliau tapusi Baltic Delegation, kurioj atstovu nuo pat pradzios yra lietuvis Markevicius.

Siame rajone veikia trys lietuviu komitetai: Watenstedto (pirm. Markevicius), Repnerio (pirm. kun. Simanavicius) ir Lebenstede (pirm. Kikutis). Lietuviai cia turi gera varda ir tiek anglu karinės valdzios, tiek ir UNRROS yra graziai vertinami. Watenstedto stovyklos vadovybė yra lietuviu rankose, neziurint, kad is bendro 1500 stov. gyventuju skaciaus lietuviu tėra 370. Stovyklos komendantas — maj. Vismantas. Repneryje pabaltieciu stovyklos komendantas taip pat lietuvis dr. Palietis. Privaciai gyvenanciu uzsienieciu aprūpinimas maistu Lebenstede ir Lichtenberge pavesta taip pat lietuviams tvarkyti. Ju zinioje cia yra maisto krautuvės ir sandėlis.

Infekcinės ligos ir kova su jomis

Raso gyd. J. Reinys

Infekcinės, arba užkrečiamosios ligos sukelia vienokiu ar kitokiu būdu pakliuve į žmogaus organizmą ligos sukėlėjai, mazi, tik mikroskopu težiūrimi, gyvūliškai, vadinami bakterijomis arba bacilomis.

Bakterijos į žmogaus kūną pakliuva įvairiais keliais: cia per plaučius, cia per virškinamąjį taką, cia tiesiog per odą. Išbrove ir organizmą, tuoj pradeda platintis ir seimininkauti. Organizmas visomis išgalėmis priesinasi išbrovėliui, naudoja įvairias gynybos priemones, ir dėl to pakyla temperatūra, tuo parodydama organizmo reakcija išbrovėliui. Bakterijos labiausiai mėgsta žmogaus kūno temperatūra, t. y. 36—37 laips. C. karštis jas užmusa, pav., paviršius vandeni 15 min., bakterijos žūna. Šaltis stabdo bakterijų plėtimą, bet visiskai jų neužmusa, ir, atsilus orui, bakterijos vėl gali plėstis ir dauginis: jos dauginasi ir plinta labai greit, ir užtai, prasidėjus kur nors užkrečiamai ligai, ji greit persidėta kitur ir gaunasi epidemijos. Bakterijos gerai klesti ir plinta ten, kur viespatauja skurdas, apsileidimas ir nesvarumas, kur nesilaikoma būtiniausių svaros reikalavimų.

Uzsikrėsti infekcine liga galima betarpiškai nuo sergancio, pav., sveikinantis, buciuojantis, liečiant ligonio indus, daiktus ir t. t. Panasiu būdu liga galima ir kitiems pernešti, isplatinti. Dideli užkrečiamu ligu plintojai yra įvairūs parazitai ir vabzdžiai: utėlės, blusos, blakės, musės, ucdai, tarakonai ir t. t. Todėl ir kova su įvairiais parazitais, kova su nesvarumu yra viena iš būtiniausių sąlygų, saugojantis užkrečiamu ligu.

Siuo metu labiausia pavojingos užkrečiamosios ligos yra viduriu siltinė, dėmėtoji siltinė ir difterija. Su jomis trumpai ir susipazinsime.

Viduriu siltinė (Typhus abdominalis) — gana dažnai pasitaikanti liga. Ja užkrečiama tada, kai į žmogaus kūną pakliuva ligos sukėlėjas — Bacillus typhi (Eberth-Gaffky). Liga labiausiai palticia plonuju žarnu sienelės, kuriose susidaro žaizdos ir gali net prakiurti, kas veda prie mirties. Liga prasideda palengva, praslinkus nuo užsikrėtimo 10—21 d. Ligonis jaučia nuovargį, apatija, skauda galva, sanarius. Temperatūra per 4—5 d. pakyla iki 39—40 laips. C. Antra savaitė nuo ligos pradžios atsiranda ant liemens raudoni išbėrimai. Ligonis pradeda viduriuoti dažnai būna kraujavimas iš viduriu, susidaro pavojus žarnoms prakiurti. Visa tai tesiasi 10—14 d. ir tada temperatūra pradeda is lengvo kristi ir ligonis ima taisyti. Taciau liga dažnai sukelia sunkias komplikacijas: susilpnina širdies muskulatūrą, nervu sistema ir t. t.

Ligos užkrečiamumas nuo ligonio didžiausias 2—4 ligos savaitė. Tada ypatingai slaugantysis turi laikyti svaros, kad patys neužsikrėstu ir kitu neužkrėstu. Viduriu siltine užsikrečiama, geriant nevirinta vandeni, nevirinta piena ar valgant apkrėsta maista. Ligonio seilėse, slapume ir ismatose yra be galo daug bacilu, kurioms nesunku pakliūti į vandeni, ar būti nesvariomis rankomis pernestomis ant maisto produktu. Ypac cia daug pasitarnauja musės, kurios visur skraido, landžioja, prisirenka ant savės ligos bakteriju ir vėliau jas perneša ant duonos, vaisiu, pieno ir t. t.

Kova su viduriu siltine yra gana sunki. Svarbiausia: griežta svara, ranku mazgojimas prieš valgant ar dirbant su maisto produktais, vartojimas tik virinto vandens, plovimas vaisiu ar darzoviu, griežtas ligoniu izoliavimas, ju ismatu dezinfekavimas ar bent nuosaliau (nuo vandens) — uzkasimas i zeme, kad neplistu toliau, neapkrėstu kitu. Ligonis turi turėti atskirus indus, rankluosti ir t. t. Jo indai mazgojami verdanciu vandeniu arba geriau net

isvirinti. Ligonis turi būti gerai saugomas ir prižiūrimas, nes liga trunka ilgai ir visada gali duoti nelauktu ligos pablogėjimu.

Apsisaugoti nuo viduriu siltinės skiepijama. Skiepijimu padidinamas kūno atsparumas prieš infekcija. Toks organizmo atsparumas trunka apie pusę metu ir, tam laikui praėjus, skiepijimasi reikia pakartoti, nes ypatingai dabartinėse sąlygose visada susiduriama su pavojumi apsikrėsti ir susirgti. Persirgus viduriu siltine gaunamas 1—2 metu atsparumas, bet vėliau jau vėl galima susirgti, o norint to isvengti, reikia skiepytis.

Lengvesnė liga uz viduriu siltine yra Paratyphus A ir B, nuo kuriu taip pat kartu su viduriu siltine iskiepijama. Liga daugiausia pasireiskia pilvo skaudėjimu, viduriavimu, vėmimu. Apsikrečiama irgi panasiai, kaip ir vid. siltinė.

Dėmėtoji siltinė (Typhus exanthematicus) nepaprastai greit užkrečiama, epidemijomis plintanti sunki liga. Sukėlėjas Rickettsia-Prowazeki mikroorganizmas. Liga perneša utėlės, tiesioginiu užsikrėtimu (utėliu) nėra. Ligos sukėlėjas utėlės organizme pereina tam tikra issivystymo cikla. Ypac si liga paplinta karo metu, kai žmonės gyvena apkasuose, bunkeriuose ir pan., susikimse, nežiūri ar tiesiog n turi galimumo svariai uzsilaukyti, apsaugoti nuo utėliu.

Liga, praslinkus nuo užkrėtimo 7—14 d., prasideda staiga, auksta 39—40/° C temp., salcio krėtimu, galvos, sanariu skaudėjimu, nerviniais sutrikimais (klajojimas, blaskymasis ir tt.), o tai tesiasi apie pora savaičiu. 5—8 ligos diena atsiranda ant viso kūno isberimas rausvomis dėmelėmis. Po poros savaičiu temperatūra staiga krinta ir ligonis pradeda sveikti

Dažnai taciau liga komplikuojasi ir užtruksta ilgiau, todėl ypac reikia atydziai priziūreiti, slaugyti ligoni. kad isvengtumėn komplikaciju, nes specialiu vaistu nuo dėmėtosios siltinės nėra. Mirtingumas 10—30 procentu. Apsisaugoti nuo dėm. siltinės — griežčiausia kova su utėlėmis, ypac drabuzinėmis, kurios labai mėgsta keliauti nuo vieno žmogaus ant kito, ragauti vis sviezia krauja ir taip isplatina baisia liga. Utėlės žūna nuo 55—60/° C per 20 min. taciau glindoms sunaikinti reikia 1 val., o karštis 98/° C utėlės ir glindas sunaikina per 2 min. Ypac dabar keliaunant, būnant susibūrimuose, kinuose ar kitur, kur praeina tūkstantiniai žmonių, visada susidaro pavojus gauti utėliu ir apsikrėsti. Keliaujant visada patartina vartoti specialia drabuzų pudrą „Anti-Louse Powder A.I. 63“ ar panasia, kuria isbarscius baltinius apsaugoma nuo utėliu. Paskutiniais metais jau israsti skiepai nuo dėmėtosios siltinės ir visur plačiai vartojami. Tai yra tiktai labai svarbi ir patikima apsaugoti nuo dėmėtosios siltinės priemonė, ir visiems būtinai reikia rūpintis isiskiepyti, nes nežinome kokiose sąlygose ir aplinkybėse dar gali tekti gyventi, todėl viskam pasiruoskime. Skiepai apsaugoja pusę metu ir, tam laikui praėjus, skiepijimasi reikia pakartoti.

Difterija (Diphtheria) yra astri, limpama liga, pasireiskianti balzgenčmiš plėvelėms (membranomis) nosies, gerklės ir ryklės gleivinėje. Serga dažniausia vaikai ir jaunuoliai, taciau neretai suserga ir vyresnio amžiaus žmonės. Ligos sukėlėjas yra Loeffler'io difterijos bacila. Liga prasideda gana staiga, praslinkus 4—5 dienoms po užsikrėtimo. Uzsikrečiama ligoniu kosint, ciaudint ir kalbant, su mazais seiliu laselėmis i aplinka pakliūna ir daugybė ligos bakteriju. Taip pat liga dažnai isplatina pasveike, bet dar savy beturi ligos bakteriju, ligoniai. Difterijos bacilos zalngai

ve'ka tiesiog gerklės ar nosiaryklės gleivine ir, be to, isskiria stiprias, organizmą nuodijancias, medziagas, vadinamus toksinus, kurie labai zalojanciai veikia i sirdi ir nervu sistema. Ypac pavojingas ryklės paralyzius, kurio isdavcje ligonis gali uzdusti ir širdies paralyzius, kas irgi veda prie mirties. Mirtingumas nuo difterijos siekia 10—15 procentu. Tai pareina nuo infekcijos stiprumo, ligos komplikaciju ir organizmo atsparumo. Gydoma specialiu antidifteritiniu serumu. Juo anksciau serumas suleidziamas, tuo daugiau vilties pasveikti. Kol dar nebuvo sio serumo, mirtingumas nuo difterijos siekė apie 50 procentu.

Sergantieji turi būti kaip galima anksciau izoliuoti nuo sveikuju ir tinkamai priziūrimi. Neuzmirsti pasirūpinti tinkama dezinfekcija. Persirgus dar apie 4 sav. turi būti atskirai nuo sveikuju. Persirgus igyjamas ilgalaikis atsparumas prieš difterija.

Apsisaugoti nuo difterijos skiepijama. Skiepai apsaugo 0,5—1 met. ir todėl ypatingai būtina visiems vaikams ir jaunuciams stengtis isiskiepyti nuo difterijos ir būti apsaugotam, kai pradeda si liga siausti.

Kalbant bendrai apie užkrečiamas ligas, visada reikia atsiminti, kad tikriausias laidas apsaugojimui nuo ligu yra griežtas svaros ir tvarkos palaikymas, kova su parazitais ir įvairiais vabzdžiais ir naudojimas visu gydymosi ir apsaugojamu priemoniu, kurias mums teikia siu dienu medicinos laimėjimai ir pazanga.

Gyvenant tokiose nenormaliose sąlygose, kokiose mes dabar gyvename, visuomet gresia didelis ligu ir net epidemiju pavojus. Laimei, medicinos mokslas jau taip teli yra pazenges, kad turi priemoniu kovoti su ligomis istbulintomis preventyvinėmis priemonėmis uzkirsti joms kelia. Dėka to, ir sio baisaus karo metu, kai vyko toks milziniskas žmonių judėjimas, visoks maismas ir daug kur nepaprastas susikimimas, isvengta didesniu nelaimiu ir epidemiju.

Dėl „Pamokslininkai ir ju metodai“

„Laisvės Varpo“ nr. 4 (7) zinelė „Pamokslininkai ir ju metodai“, liečianti katalikiu misijas Liubeke, atsirado be redakcijos zinios. Toki ivyki redakcija apgailėstauja, nes „Laisvės Varpas“ yra informacinis mūsų bendruomenės laikraštis, kuriam rūpi lietuviu taikus sugyvenimas ir kultūros darbas. REDAKCIJA.

Darbo partijos laiskas Vokietijos SPD

„Britu Darbo Partija laiko stiprios demokratines socialistines partijos buvima Vokietijoje gyvybiniai svarbiu dalyku Europos taikai“, — rascma Britu Darbo Partijos laiske Vokietijos socialdemokratu partijai, kuri iteikė Britu Darbo Partijos tarptautinio biuro sekretorius Denis Healey.

„Britu Darbo Partija su susidomėjimu ir pasitenkinimu seka Vokietijos socialdemokratu partijos pastangas, atstatant is naciu pamisimo griuvesiu pazargia, demokratine Vokietija. Vien tokios partijos buvimas igalins Vokietijos darbininkus prisidėti savo dalim prie laisvės ir teisingo gyvenimo atstatymo visame pasaulyje“, rasoma toliau.

VOKIETIJOJ PERDAUG MOTERU

Berlyniskis „Kriminal Polizei“ virsininkas pareiskė, kad turimais duomenimis, dabartiniu metu visuose didesniuose Vokietijos miestuose desimčiai vyru tenka 17 moteru. Tai esanti pagrindinė priezastis tiesiog katastrofisko dorovės nusmukimo vokieciu visuomenėj.

SPORTAS

Mūsu varzybos

Varzybu tikslas rungtyniaujant parodyti sportininku idėto darbo pajėguma. Tobulas techniskas varzybu ivykdymas ne tik isryskina atsiėktus rezutatus, bet gi ir yra puiki mokykla varzybu dalyviams ir žiūrovams. Sie reikalavimai ypac ryskiai turi spindėti gyvenant isėivijoje, kur dažnai tenka rungtyniauti svetimuju tarpe, esant visiskai skirtingoms varzybu salygomis, negu Lietuvoje.

Krepstinio zaidimas. Visur reklamuojamas esa Europos krepstinio meisteriai, ne karta tatai ir is tikruju irodydami. Taciau sio zaidimo varzybu organizacija nerodo mus esant pribrendusius pasiekto titulo. Per pereituosius metus buvo suruosta visa eilė krepstinio varzybu, kuriose mūsiskiai, kaip meisteriai ir favoritai, parodė nepaprastai nevykusi susiorganizavima ir tvarkymasi. Pasekrė dar nėra galutinis ir viska rodantis varzybu tikslas. Varzybu metu parodytas sportinis issiauklėjimas reprezentacijos reikalingumo ir atsakingumo supratimas vaidina taip pat viena is svarbiausiu vaidmenu.

Vienoda ir tvarkinga sportinė apranga akstėje yra būtina. Zinoma, juntame visokių nepritekliu, bet gi norint sitai galima sutvarkyti. Sunkiau isigyti sportines avalines ir sviediniu. Tiesiog gėda buvo žiūrėti, kai vienoje didziulėje stovykloje futbolo tautu turnyro metu mūsų vyrai isbėgo zaisti „maskaradinėje uniformoje“. Žiūrovai dažnai savo nuomone susidaro is palyginti smulkiu susidariusiu nesklandumu, beje, lengvai pasaliramu.

Varzybu laimejimai esti garbingi, kai neapsilenkiama su sportiniais nuostatais. Neseniai buvo vienos platesnės varzybos, kai perdaug vienasaliski teisėjai, norėdami isvengti savo tautieciu pralaimėjimo, samoningai „nuginčio“ savuju naudai. Sitai smukdo ne tik tiktai varzybu nuotaika ir bendra sportine tvarka, bet ir sukelia nepasitikėjima žiūrcvu tarpe. Ir didziuju olimpijadu reiksmė nubluku, jei nebūtu pavyzdingos tvarkos ir sportinio teisingumo.

Pasitaiko, kad labiau varzybcm sūducmintu naudojama neleistini reklamos burbulai, pav., kaip „zaidžia Lietuva“ ir pan., kai tuo tarpu susitinka eilės stovyklos merko pajėgumo sportininkai. Tokie reiskiniai, be abejo, salintini.

Iki siol mūsų isėivijoje nebuvo tokies sporties ir institucijos, kuri sportini darba pakreiptu teisinga vaga ir is viso vadovautu sportiniam gyvenimui. Beje, turėdami visa eilė administraciūso pobūdzio organizaciniu vienetu, sportinio sajūdzio veiklai reskiriamė tik kamo cėmesio 1945 m. Lietuviu Sajungeje Wuirzburge buvo isteigta sportinio vadovo institucija visam sportiniam jaunimui tvarkyti. Taciau konkrečiau tuo nieko neatsiekta, o tiktai parodyta, kaip nereikia dirbti. Dar ir siandien si padėtis formaliai mazai pasikeitusi. Neseniai gizinomas mūsų ilgametis sportininkas rekordistas buv. K. K. Rūmu direktorius Vladas Bakūnas, gyv. Detmoldė, sutiko rūpintis sportu. Vienam asmeniui, be abejo, ivairuose sportiniuose reikalose sunku susigaudyti. Tad pirmiausiai turi būti sudaryta triju-penkciu zircmesniu ir prityrusiu sportininku kcmisija, kurie parucstu bendrus tvarkymosi planus ir organizavimosi taisykles visoms zoncms. Atskircms zoncms dėl ivairiu gyvenimo aplinkybiu gali būti leista mazi nukrypimai.

Kai kurie apygardiniai komitetai rodo grazios iniciatyvos sportiniam darbu sanuonuoti. Taciau netruksta ir tokiu, kur i sporta žiūrėma su nepakamu rimtumu ir neatsizvelgiama i būtiniausius sportininku reikalavimus. Jei pailsime sportini gyvenima nuocysla, tad mazose stovyklose sportinis darbas nuėis ligi cirkinio balagano, o tai mums garbės nedaro.

Sportiniu varzybu tvarkymas su vokieciu klubais ir uzsienieciais (ypac krepstinio varzybos) neturi būti paliktas atskiru asmenu nuozūrai. Spresti siuos visus klausimus priklauso vien tiktai Vyriausio sporto vadovo istaigai.

Spaudos pranesimu, simet Sveicarijoj (Ziuriche) numatytos surengti Europos krepstinio pirmenybės. Atitinkamos mūsų instancijos si reikala jau arksčiau turėjo issiaiskinti ir isspresti mūsų tose pirmenybėse dalyvavimo

Skėma laimėjo sachmatu turnyra

Watenstedte suruosta sachmatu turnyra laimėjo lietuviai. Turnyre atstovautos sesios tautos būtent, lenkai, rumunai, vokieciai, estai, latviai ir lietuviai. Globojo turnyra karo kcmendantas maj. Cuninghame ir UNRRA direktoriai Scheichtler ir Corcos.

Kovos buvo kietos. Turnyro favoritus istiko neitėtinumai. Latvis Darznieks pralaimėjo lenkui Gabor, Skėma-Jurksaiciui, o vokietis Koblitz-Skėmai, Darzniekui, Jurksaiciui ir Gaborui.

Turnyra laimėjo Skėma, Jurksaitis su Darznieku pasiskirstė 2 ir 3 vietomis, 4-ta vieta teko Koblitz o toliau rikiuojasi: lenkas Gabor, Markevicius, rumunas Kreuter, lenkas Monachovski, lenkas Janusevski ir estas Soomre.

Lankėsi aukstas svecias Tolke

Vasario 24 d. i Tolko stovykla (Slevig apskr.), buvo uzvaziaves svecias is Amerikos kun. Dr. J. Koncius. Svecias pasiinformavo apie stovyklos lietuviu kultūrinė, svietimo ir lavinimosi darba, taip pat pasiėmė persiusti i Amerika stovyklos laikrastėlio „Nemuno Aido“ komplekta ir skautu leidini „Tolko Skauta“.

Vasario 23 ir 25 dienomis stovyklos soferiu kursu 22 klausytojai vokieciu istaigose islaikė egzaminus ir gavo soferiu liudijimus.

K. BR.

MENININKU KOLEKTYVAS SLESVIGE

Slesvigo apylinkėje lietuviu kultūrinis gyvenimas vyksta Tolko stovykloje, nes cia dauguma mūsų tautieciu. Cia ir tautinės sventės atsvenčiamos, cia susirenka Slesvigo miesto ir artimuju kaimu lietuviai.

Greta atsvestos Vasario 16 d. Tolko stovykloje, ir vasario 20 d. Sios sventės tešinys buvo atliktas paciam Slesvigo mieste, operėtės teatre. Is Bad Segebergo atvyke mūsų menininkai, Lietuvos operos artistai: Alė Kalvaitytė, Izabelė Motiekaitienė, Petras Kovelis, baletininkai Tatjana Babuskinaitė, Simas Velbasis, ir kompozitorius prof. Vladas Jakubėnas davė slesvigieciams ir ju sveciam idomu koncerta. Pirmojoj daly buvo atlikti lietuviu autoriu kūriniai, o antrojoj-svetimuju.

Teatro salė buvo pilna publikos. Lietuviai i koncerta atvyko net ir is tolimuju Slesvigo aps. vietu autcmasincmis ir arkliais. Puse publikos sudarė nelietuviai: latviai, estai, lenkai vokieciai, ar glai ir kt.

Kadangi beveik ta pati kolektyva matome, Slesvige jau antra karta, tai si koncerta tenka laikyti visai pasisekšiu. Pirmuciu nebuvo tokio didelio susicėnėjimo. ST. B.

SAUKIAMAS GYDYTOJU SUVAZIAVIMAS

Pranesama, kad siu metu balardzio 6 ir 7 dienomis (sestadieni ir sekmaciėni) Hanau lietuviu stovykloje ivyks Vokietijoje gyvenančiu

galimumus. Kiek teko patirti, yra paskirta trys asmenys tiems galimumams istirti, o tuo tarpu Vyriausias sporto vadovas oficialiai apie tai nieko nezino. Kyla klausimas, kas ka tvarko ir kuo rūpinasi? Mūsų geresnieji krepšininkai — reprezentantai siuo metu varzyboms ruosiasi. Taciau tai yra atskiru asmenu pastangos, kurios is tikruju sveikintinos. O vis dėlto cia turėtu būti oficialiu istaigu reikalas. Mūsų kaimyninės tautos tikrai mus pralenkė. Jau Nepriklausomybės gyvenimo laikotarpis parodė, kad Svietimo Ministerija, abejingai ir saltai reaguodama i sportinio darbo ir fizinio lavinimosi rekalus, mūsų pajėgia ir gabia sportinėms kovcms jaunuomene istumė i paskutine vieta Pabaltyje (bė krepstinio). BR. K.

Pirmieji trys turnyro laimėtojai buvo apdovanoti UNRRA skirtomis dovanomis ir diplomais. Sachmatu turnyro rezultatines lentelės buvo iteiktos anglu karo kcmendantui, kuris jas pasiuntė i DP paroda Londone. Turnyru vadovavo K. Markevicius, teisėjavo inz. Monachovski.

LIETUVIAI-STALO TENISO NUGALĖTOJAI

Liubeke kovo 2—3 d. vokieciu sporto klubas suruosė stalo teniso pirmenybes. Pirmą vieta vyrų vieneto varzybose teko Brazlauskui, o trecioji-Misiūnui. Mūsiskiai iskovoję ir vyrų dvejeta nugalėtoja varda.

lietuviu medicinos gydytoju suvaziavimas. Darbu tvarka tokia: 1) organizaciniai klausimai, 2) moksliniai pranesimai ir patyrimai is praktikos, 3) gydytoju pasitobulinimo reikalai, 4) pagalbinio medicinos personalo paruosimas, 5) pranesimai is vietu, 6) einamieji reikalai.

Paieskojimai

12. Rūta ir Dagma Likaitės, Hamburg 2 — Neugraben, Litauisches Lager Fischbeck, iesko tėvelio Litkaus.

13. Vaclovas Verikaitis, gyv. Hamburg 2 — Neugraben, Litauisches Lager Fischbeck, iesko Adolfo Armalio, anksčiau gyv. Bielitz netoli Berlyno.

14. Janė Vieraitytė, gyv. Landshut (Bay.), Lehbuhlstr. 5, iesko Kestucio Prasausko is Kazlu Rūdos.

15. Albinas Azukas, gyv. Washington 1., D.C., 200 Massachusetts Avenue NW, USA iesko mokyti. Amelijos ir Aleksandro Aperia-viciuciū, gyv. Kaune; Vilniaus u-te studijavusio Juozo Subataviciū, kilusio is Smėrcniu valsč., ir Ju-zu Azuko, gyv. Siauliu apskr., Lauksėdzio past., Kuku km.

16. Nellie Norwell (Norvilutė), gyv. New York 21 NY, 4 E 66 str., iesko Petro Viederio is Birzu, Domo ir Makso Stanku, Genovaitės ir Benio Norvilu, gyvenusiu Vieviržėnu miest., Kretingos apskr.

17. Marija Simkienė Kentraitė, gyv. Freiburg, in Br. Hildastr. 37, iesko sūnu stud. Vytauto Simkaus, gim. Mazeikiuose ir Kazio Algimanto Simkaus, gyvenusiu Kaune.

18. Mkt. Adolfas Bajorinas, Braunschweig Roselies Kasernė, Litauisches Lager, iesko: brolio mkt. Algirdo Bajorino, buv. Pommern, Schievelbein mieste, tėvo Alekso Bajorino, dėdės agr. Kasimiero Bajorino ir tetos mkt. E. Bajorinienės (pastarieji gyveno Vienoje).

Winstono Churchillio kalba ir jos atgarsiai

Buves Britu Imperijos ministeris pirmininkas Winstono Churchill, viesdamas USA, pasakė svarbiausiais tarptautiniais politikos klausimais. Is triju jo pasakytu politiniu kalbu didziausia triuksma sukėle kalba, pasakyta kovo 5-ta. Fullone, Westminster Colledge, kur Churchillio kalbos klausėsi ir USA prez. Trumanas.

Toje kalboje Churchillis nurodė, kad tikriausia pasaulio saugumo garantija gali sudaryti kuo glaudziausia Britu-amerikieciu draugystė, neisskiriant tu abieju tautu karinio bendradarbiavimo, pav.: karininku, kariūnu pasikeitimo ir bendru baziu irenginio ir kt. Tokia angliskai kalbanciu tautu kooperacija, anot Churchillio, sudarytu pagrinda pastoviai taikai ir isgelbėtu pasauli nuo katastrofos. Jo manymu, ta kooperacija visai nepriestarauja UNO ir todėl siūlo, kad UNO kuo greiciausiai gautu savo zinion tarptautine karo pajėga, stovincia taikos sargyboje. Kartu betgi Churchillis ispėja, kad UNO nebūtu patikėta atominės bombos paslaptis, nes ta organizacija yra jauna, o pasauly trūksta vieningumo. Siandien, kai atomirė bomba yra USA rankose, pasaulis galis ramiai miegoti. Bet jeigu jos paslaptis atsirastu totalistiniai-komunistinės valstybės zinioje, tada nebūtu galima akiu sumarkti.

Pasaulio vienybė, anot Churchillio, trukdanti „gelezinė uždanga“, kuri, kaip sio karo vaisius, liko pravesta nuo Stetino iki Triesto. Tai, kas uz tos uždangos yra, pabrėžė Churchillis, tai istikruju nėra islaisvinta Europa, uz kuria mes kovojame. Taipgi nėra ta Europa, kurioje galima rasti pastoviai taikai pagrindus.

Churchillis pabrėžė, kad jaucias dideliu simpattiju ir dėkingumo mars. Stalinui ir drasiatai rusu tautai. Uzgyres britu politika, kuri, neziūrint nepasisekimu, stengiasi isplėsti ir pagilinti draugyste su Sov. Sajunga. Bet kartu Churchillis laiko sau pareiga pazymėti, kad uz „gelezinės uzuolaidos“ tariamai paleistas kominternas, vedas politika, kuri siekia viena totalizma pakeisti kitu, ir kad visa e lė valstybiu paversta policinėmis valstybėmis. Tai sudaro didziausio pavojaus ir todėl reikia stengtis su Sov. Sajunga susitarti: panaikinti „gelezine uzuolaida“ ir sutvarkyti pasauli pagal demokratinius Atlanto Chartos principus. Tu t'kslu atsiekimui, anot Churchillio, yra būtir asVakaru demokratiju bendras frontas ir glaudz au ias bendradarbiavimas.

Si Churchillio kalba buvo tiek Vasingtono tiek Londone gan kritiskai ivertinta. Daugelis stambiu dienrasciu nurodė, kad, nors joje iskeltos mintys esancios labai idomios, betgi padalinimas pasaulio i komunistini ir demokratinini dar labiau galis padidinti itempima tarp Vakarų ir Rytu, o tai turėtu nepageidaujamu vaisiu. USA uzs. reik. min. Byrnes savo pareiskime spaudai atsiriboja nuo Churchillio kalbos ir sako, kad USA vyriausybei nieko neesa zinoma apie pasitarimus tarp Londono ir Vasingtono dėl karo sajungos sudarymo. Londono oficialūs sluoksniai pazymėjo, kad Churchillio kalba nereiskiant britu uzsenio politikos. Britu vyriausybė, kaip raso „Times“ ir kiti laikrasciai, dedanti visas vilts ne i karine sajunga su USA, bei i UNO, kaip visu tautu organizacija, kuri siekia apsaugoti pasauli nuo eventualiu katastrofu. Artima vyriausybei spauda primetė Churchilliu defetizma ir pazymėjo, kad defetizmo koncepciju igyvendinimas būtu tolygus Didz. Britanijos pavertimu i viena USA provinciju.

Pagaliau, kovo 11 d. „Pravdos“ skiltyse dėl Churchillio kalbos pasisakė ir Maskva. Sis vyriausias Stalino organas Churchillio kalboj ziūrejo nei maziau nei daugiau, kaip pastangas suorganizuoti nauja kryziasa kara pries Sov.

Sajunga. „Pravda“ priminė, kad Churchillis jau 1918—19 metais buves antisovietinės intervencijos organizatorius, ir dabar, pamirses antrojo Pasaulinio Karo metu pries hitlerininkus bendradarbiavima. Vėl planuojas imperialistini reakcijos kara pries demokratiska Sov. Sajunga

„Pravdos“ uzsiuolimai sukėle gan gyva atgarsi britu spaudoj. Ypac grieztai reagavo kovo 12 diena Darbo Partijos organas „Daily Herald“. Darbiociu organas stebisi, kad Mas kva taip pasijutusi Churchillio kalbos paliesta, kuri esanti kalba zmogaus is karsto, zmogaus, kuris i lemianti politini Britu Imperijos gyvenima nesugrissias, tuo tarpu ji neradusi reikalo ligi siol pasisakyti dėl Bevino vieso pasiūlymo Britu-Sovietu draugiskumo pakta pratesti 50 metu. Ta aplinkybė, anot Daily Herald, rodanti kad Sov. Sajunga nenorinti nuosirdaus ir draugisko bendradarbiavimo. Jei yra sviri sazinė ir aiskūs taikūs siekimai, teigia Daily Herald, tai, kaip tik Bevino pasiūlymas sudaro geriausia proga nuosirdziam bendradarbiavimui. Bet, matyt, Maskva, raso „Daily Herald“, kuri okupavo Estija Latvija ir Lietuva, Bornholmo sala, nenori atitraukti kariuomenės is Persijos ir kitu valstybiu, tokios sazinės, aisku, neturi ir nenori nuosirdaus bendradarbiavimo, o siekia nezinia ko.

I besitesiancia diskusija dėl Churchillio kalbos pazaliau isimašė ir generalissimus Stalinas, kurs kovo 14 diena padarė tuo reikalu platu pareiskima maskviskei „Pravdai“. Stalinas, niekuo nesvarzdamas, apkaltino Churchillio, kad savo kalba kurasas kara pries Sov. Sajunga. Be to, savo vakaryksti bendradarbi ir sajuzgininka Stalinas prilygino Hitleriui, pareiksdamas kad Churchillio noras sudaryti angliskai kalbanciu tautu aliansa, primenas

Hitlerio „ponu tautos“ teorija, pagal kuria ta tauta buvusi pasaukta viespatauti pasauliui. Tiktai Churchillis „ponu tautos“ teorija pakeites „angliskai kalbanciu tautu“ teorija. Churchillio dziaugsma dėl Bevino pasiūlymo sudaryti su Sov. Sajunga draugiskumo pakta 50 ir net daugiau metu, Stalinas apibūdino veidmainisku ir bereiksmiu. Stalinas taip pat smarkiai puola Churchillio teze apie „gelezine uzuolaida“ nuo Stetino iki Triesto, ir pareiskia, kad neesa jokios uzuolaidos ir jokių policiniu valstybiu uz tos uzuolaidos. Tose valstybėse esancios daug demokratiskėsres vyriausybės negu Anglijoje, kur viespataujanti diktatūriskai nusiteikusi vien darbiecia partija. Tuo tarpu, kai Lenkijoje, Rumunijoje, Vengrijoje ir kitur, anot Stalino, vyriausybės sudarancios ivairios partijos. Stalino manymu, Churchillis norėtu, kad tose valstybėse prie valdzios būtu reaktionieriai ir fas:stai, kaip gen. Andersas, Michailovicius ir panasūs, kuriuos Churchillis galėtu panaudoti kovoje pries Sov. Sajunga. Rusija teigia Stalinas, niekuomet neprileisianti, kad visose tose valstybėse būtu sovietu atzvilgiu nelojalios vyriausybės. Nes tai sovietams per daug brangia kaina. Jeigu, esa tose valstybėse būtu brvusios lojalios Rus jai vyriausybės, tuomet Hitleris nebūtu galėjes uzpulti Sov. Sajungos.

Baigdamas, Stalinas paymėjo, kad, kaip 1918—19 metais niekais nuėjo Churchillio suorganizuota intervencija pries Sov. Sajunga, taip ji būsianti sunaikinta ir ateity.

Churchillis, uzklaustas Vasingtono zurnalistu dėl Stalino pareiskimo, atsisakė bent ka pareiksti zurnalistai tiktai pazymi, kad Churchillis kova 15 diena kalbės per JAV radija i amerikiecius. DR.

Sovietai Persijoje zygiuoja Turkijos link

Sovietu kariuomene Persijoje zygiuoja Teherano, Irako, Turkijos link, — paskelbė JAV uzs. reik. ministerija.

Kovo 14 d. Maskvos radijas paneigė JAV uzs. reik. ministerijos paskelbta zinia apie SSSR kariuomenės veiksmus Persijoje.

Rysium su tuo, Bevinas, Anglijos uzs. reik. ministeris, pareiskė jog sovietu politika Persijoje Anglijai esanti visai neaiski.

Vasingtonas. Prez. Trumanas spaudai pareiskė, jog, jo nuomone, dabartinė padėtis nėra tokia kritiska, kaip mano kiti. Susaukti Triju Didziuju konferencija nėra reikalo. Susidariusi padėtis isryskėsianti pati savaime. Apie sovietu veiksmus Persijoje Trumanas dar neturis specialaus pranesimo, o apie tai tiktai laikrasciuose skaites.

Kova badui

Balandzio 3 d. ivyks Londone tarptautinė konferencija, kuri svarstys katastrofiska Europos matinimo problema. Tikimasi, kad tai konferencijai pavyks surasti keliu ir priemoniu, kad pasalinu bado smėkla gresiancia milijonam zmoniu ir isspresti kadieninės duonos klausima teigiama prasme.

USA yra pas' ryzusi ateiti pagelben nuncicketai Europai, apie tai byloja ir prezidento Trumano atsisaukimas, raginantis amerikiecius sumazinti maisto produktų suvartojima tu krastu naudai, kur' ems gresia badas. Beto, USA vyriausybė sudarė tam reikalui specialiu komiteta, kurio priesakyje buv. USA prezidentas Hooveris, kurs jau po pirmojo pasaulinio karo vadovavo

Maskva. Per Maskvos radija buvo paskelbtas toks komunikatas: „JAV spaudoje paskelbtas JAV uzseniu reik. ministerijos pranesimas, kad raudonoji armija zygiuoja Teherano ir Irano link. Tassas igaliotas pranesti, kad tai neatitinka tikrenybei.“

Teheranas. Karo ministeris spaudos atstovams pareiskė, kad Persijos vyriausybė prasy Azerbaidzano klausima svarstyti Pasaulio Saugumo Taryboje, kuri susirinkus kovo mėn. 25 d. New Yorke. Sovietu kariuomenės igulos vasario mėn. patrigubėjusios, o arciausiai Teherano stovinti igula paketurgubėjusi. Turimomis zinomis, sovietai zygiuoja Turkijos sienos link. Baigdamas min. pabrėžė, kad Persijos kariuomenė uz Azerbaidzana kovos iki paskutinio kraujo laso.

USA pagelbos akcija Europoje. Hooveris jau isvyko Europon, kad vietoje susipazintu su mitybos padėtimi. Spėjama, kad Hooveris taipgi dalyvaus Londone susauktoje konferencijoje.

Sio nr. kaina 1 RM.

Ats. Redaktorius Faustas Kirsas
Leidėjas: Liubeko Lietuviu Komitetas
Adr. Lübeck, Moltkestraße 1a, telef. 2 20 59.
Lübecker Zeitung Verlags- und Druckerei-KG.
Lübeck, 2.46 1500 (1082 Klasse C